

The Calatrava model: reflections on resilience and urban plasticity

Published by [Interacció](#) [1] on 24/11/2016 - 10:19 | Last modification: 05/02/2026 - 14:13

[Rafael Boix](#) [2], [Pau Rausell](#) [3], [Raül Abeledo](#) [4] | [Routledge](#) [5]

Aquest article **repassa el model de desenvolupament urbanístic de la ciutat de València durant els darrers 20 anys**, sustentat en l'acollida de grans esdeveniments esportius i la construcció d'un gran complex arquitectònic dissenyat per Santiago Calatrava, i **analitza com València seria capaç d'adaptar i absorbir la transformació urbana** al voltant d'aquest projecte megalòman i **incorporar-ho en processos de resiliència**.

El document s'endinsa, primerament, **en la definició teòrica de la resiliència urbana**, des de les seves diverses perspectives, i **la seva aplicació a les ciutats, les arts, la cultura i la planificació**, especialment interessant en aquest període de replantejament de les polítiques urbanístiques al territori.

A través de l'anomenat «model Calatrava», l'article fa una **reflexió crítica sobre els efectes que el capitalisme cultural té en la resiliència de les ciutats**, quan aquests projectes han estat utilitzats com el principal motor de la transformació i no com complements de les polítiques culturals.

A través de l'anàlisi dels efectes d'aquest model, **els autors comparen** les seves característiques i l'impacte en la creació-destrucció de llocs de treball i l'atracció turística amb el **model Guggenheim de Bilbao i el 22@ de Barcelona: un creixement generalitzat molt més accentuat fins 2007 a València, que demostrà la seva vulnerabilitat amb l'arribada de la crisi** degut a una manca de planificació, com ho demostren les següents xifres:

Table 1. Employment and unemployment dynamics in Valencia, Barcelona and Bilbao.

	Valencia			Barcelona			Bilbao		
	High	Low	Total	High	Low	Total	High	Low	Total
Jobs by knowledge intensity									
Growth rate 1999–2007	40.3	19.2	27.5	25.5	20.4	22.6	25.0	–0.7	9.9
Growth rate 2007–2015	–14.5	–22.0	–18.8	0.0	–10.7	–6.0	1.0	–14.0	–7.0
Growth rate 2007–lower peak year ^a	–19.8	–22.6	–21.4	–9.9	–13.1	–10.9	–4.7	–13.9	–9.8
Number of years decreasing	6	6	6	5	6	6	6	7	6
Jobs in arts and culture, recreation and sports ^b									
Growth rate 1999–2007			58.2			33.0			31.9
Growth rate 2007–2015			–11.7			–22.5			–33.0
Tourists (number of visitors)									
Growth rate 1999–2007			82			51			39
Growth rate 2007–2015			3			25			26
Unemployment									
Unemployment rate in 2007 ^c			5.9			4.8			5.8
Unemployment rate in 2015 ^c			12.7			8.5			12.8
Unemployment growth rate 2007–2015			71.6			55.7			72.1
Total unemployment growth rate 2007–peak year (2012)			91.6			78.4			80.2

Source: Elaborated from Ministry of Employment and Servicio Público de Empleo Estatal.

^aPeak year is 2013, except for Barcelona's high knowledge intensity (2012) and Bilbao's low knowledge intensity (2014).

^bCode 92 of NACE Rev.1 and codes 90–93 of NACE Rev.2.1.

^cUnemployment rate defined as unemployment/resident population 16–64 years.

El document presenta certes llums sobre els processos de reorganització i adaptació d'aquest model a mitjà termini, especialment pel que fa a la composició qualitativa del treball i a **la capacitat de la ciutat d'absorbir i integrar aquests efectes** en el sistema físic, econòmic i social.

Aquest article ha estat elaborat pel departament d'Economia de la Cultura de la Universitat de València-[Econcult](#) [6] i publicat a la revista European Planning Studies. Us pot interessar també el post sobre «[Polítiques culturals i elefants blancs: gènesi, conceptualització i conseqüències econòmiques, socials i culturals del paradigma](#) [7]» de la revista Arxius de Ciències Socials.

Podeu consultar l'article original als següents enllaços:

PDF [The Calatrava model: reflections on resilience and urban plasticity](#) [8]

HTML [The Calatrava model: reflections on resilience and urban plasticity](#) [9]

[Inicieu sessió](#) [10]o [registreu-vos](#) [11]per a enviar comentaris

Tags: projectes

Tags: València

Tags: País Valencià

Tags: neoliberalisme

Tags: urbanisme

Tags: polítiques públiques

Tags: arquitectura

Tags: museus

Tags: País Basc

• [12]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2016/11/24/the-calatrava-model-reflections-on-resilience->

Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC). Diputació de Barcelona. Montalegre, 7. Pati Manning. 08001 Barcelona. Tel. 934 022 565

Page 2 of 3

[and-urban-plasticity](#)

Links:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>
- [2] <https://uv.academia.edu/RafaelBoix/>
- [3] <http://interaccio.diba.cat/members/rausellkp>
- [4] <https://metode.academia.edu/Ra%C3%BAIAbeledo>
- [5] <https://www.routledge.com/>
- [6] <http://www.econcult.eu/>
- [7] <http://interaccio.diba.cat/node/6758>
- [8] <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/calatravamodelresilience.pdf>
- [9] <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09654313.2016.1257570>
- [10] <http://interaccio.diba.cat/>
- [11] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [12] <https://interaccio.diba.cat/node/6826>